

ACȚIUNI DE SECURITATE ȘI SUVERANITATE ÎN CEAȚA CORONAVIRUSULUI

SECURITY AND SOVEREIGNTY ACTIONS IN THE CORONAVIRUS FOG

*Colonel (r.) prof. univ. dr. ing. Eugen SITEANU**
*General de brigadă (r.) prof. univ. dr. Mircea UDRESCU***

Rezumat: Criza pandemică este pe sfârșite, dar firmele globale producătoare de vaccinuri concurează „la baionetă” pentru a oferi competitiv vaccinul care să garanteze cererea globală. Ceața pandemică a ascuns în bună parte contradicțiile geopolitice și geostrategice dintre SUA și NATO, pe de o parte, și Rusia și China, de partea cealaltă. Ceea ce a constituit cu trei decenii în urmă conflictualitatea Războiului Rece, justificată din considerente ideologice, este pe cale să fie înlocuită cu o conflictualitate generată de gestionarea globalizării, ce se articulează ca un război rece China –SUA, precum și de o conflictualitate întreținută prin considerente de garantare a securității, ce se articulează ca război rece SUA și NATO – Rusia. În ambele forme de război rece se lansează acuzații grave de ambele părți, ceea ce face ca, în ceața pandemică, eforturile pentru înarmare să cunoască ținte amețitoare.

Cuvinte cheie: securitate, suveranitate, globalizare, democrație, autoritarism, amenințări, riscuri, parteneriat, vulnerabilități, drept internațional, politică.

Abstract: The pandemic crisis is at an end, but the global companies producing vaccines are competing "at bayonet" to competitively offer the vaccine that will guarantee the global demand. The pandemic fog has largely hidden the geopolitical and geostrategic contradictions between the US and NATO, on the one hand, and Russia and China, on the other. What constituted three decades ago the conflict of the Cold War, justified on ideological grounds, is about to be replaced

* Membru corespondent al Academiei Oamenilor de Știință din România, Secretar Științific al Secției de Științe Militare a Academiei Oamenilor de Știință din România, membru titular al Comitetului Român de Istoria și Filosofia Științei și Tehnicii (CRIFST) al Academiei Române, esiteanu@yahoo.com.

** Membru titular al Academiei Oamenilor de Științe din România, email: mirceaudrescu@yahoo.com

by a conflict generated by the management of globalization, which articulates as a China-USA cold war, as well as by a conflict maintained by considerations for guaranteeing security, which are articulated as the cold war between the USA and NATO – Russia. In both forms of cold war, serious accusations are being made by both sides, making armaments efforts dizzying targets in the pandemic fog.

Keywords: *security, sovereignty, globalization, democracy, authoritarianism, threats, risks, partnership, vulnerabilities, international law, politics.*

1. Ceața produsă de coronavirus și acțiuni de securitate și suveranitate.

Cu sau fără voia conducătorilor de stat, pandemia de corona s-a răspândit spre toate colțurile lumii, devenind preocuparea globală prioritară. În goana de senzațional, de la opincă la vlădică, tot omul a început să se raporteze la restricțiile pandemice. Și parafrazându-l pe cel ce a dat numele confucianismului, conform căruia, înțeleptul așteaptă totul de la el însuși, iar omul simplu așteaptă totul de la ceilalți, statele s-au văzut puse în situația de a aștepta vaccinul tămăduitor de la cei care se cred înțelepți, ansamblul problemelor de suveranitate ale statelor începând să fie tot mai mult la discreția unor entități birocratice. Acestea au trecut la a face recomandări comportamentale și nu numai, ci și de achiziții masive de vaccinuri, în timp ce indivizi și grupuri de indivizi au început să se răzvrătească și să vadă în orice acțiune profilactică numai acțiuni subversive ale guvernului mondial și ale guvernelor din umbră. Oricum, și această criză pandemică, mai mult decât globală, a dezvoltat câțiva poli terapeutici care au căpătat o oarecare consistență regională, demonstrând faptul că lumea dorită globală se manifestă prin suveranități particulare. Se poate spune că, până acolo unde s-a manifestat interesul pentru un anumit vaccin antivirus, până acolo se întinde un anumit spectru de suveranitate și securitate colectivă. Vaccinurile s-au concurat între ele, s-au acuzat reciproc, s-au exclus reciproc, au beneficiat de susținere statală, colorând geografic anumiți poli de putere și de interes.

După ani buni de pandemie oficial declarată, omenirea se află în criză de certitudini și soluții. În timp ce anumite firme producătoare de vaccinuri susțin necesitatea unuia sau multor doze de vaccinuri, ca unică soluție pentru intrarea în normalitate, soluționare suspectă ce se bucură de

sprijinul instituțiilor internaționale și guvernelor, tot mai mulți antivacciniști vorbesc despre conspirații și interese meschine asociate pandemiei. Angajarea implicită a statelor în vaccinarea în masă s-a concretizat în promovarea de acțiuni administrative obligatorii, în susținerea vaccinării gratuite pentru populație, dar destul de costisitoare pentru instituțiile administrației publice implicate în acest proces global, în timp ce antivacciniștii au făcut trimitere la articole științifice din diferite publicații, din care rezulta că vaccinurile sunt eficiente în prevenirea bolilor simptomatice, dar nu se garantează dacă oamenii odată vaccinați nu se mai pot infecta, sau dacă oamenii cu certificat verde dispun de o imunitate permanentă, ceea ce îi îndemna să susțină că motivul imunizării de turmă nu este unul realist. Realitatea demonstrează fără tăgadă că țări cu grad înalt de vaccinare au trecut succesiv prin mai multe crize de infectare în masă cu diferite tulpini asociate virusului corona.

Pe măsură ce guvernele au devenit tot mai intransigente cu propriile populații care au refuzat sau refuză vaccinarea, antivacciniștii, și nu numai, au adus în atenția opiniei publice puncte de vedere ale unor personalități de marcă ale lumii politice din anii trecuți, ca Aldous Huxley, în 1961: „Va exista pentru generațiile următoare, o metodă farmaceutică de a-i face pe oameni să-și iubească sclavia și de a crea „dictaturi fără lacrimi“, o metodă de a produce un fel de lagăr de concentrare pentru societăți întregi, astfel încât pe oameni, deși le vor fi luate libertățile, chiar îi va bucura această stare!...pentru că le va fi anihilată dorința de revoltă prin propagandă sau spălarea creierelor prin mijloace farmaceutice sofisticate“ – sau Henry Kissinger, citat din Discursul adresat Consiliului OMS pentru Eugenie, 25 februarie 2009: „Odată ce turma acceptă vaccinările obligatorii jocul s-a terminat. Aceasta va accepta orice – clonarea forțată de sânge sau de organe – „pentru binele mai mare“. Controlează mințile oilor și tu controlezi turma. Producătorii de vaccinuri câștigă miliarde. Și mulți dintre voi din această cameră sunteți investitori. Este un mare câștig-câștig. Reducem turma și turma ne plătește pentru servicii externalizate“. În fața unor asemenea aserțiuni, guvernele sunt întrebate dacă nu cumva au devenit instituții sponsorizate de către firmele producătoare de vaccinuri antipandemice sau simpli executanți ai unor interese specifice guvernului mondial sau guvernelor din umbră.

Când toată lumea era conectată la procesele specifice ale edificării unei noi ordini mondiale, în care se derulau acțiuni năucitoare pe două planuri: unul specific lumii unipolare, cu interes major american, celălalt specific lumii multipolare, cu interes vizibil din partea unor puteri recunoscute: China, Rusia, Turcia, Franța, Marea Britanie etc., ceața pandemică a acoperit multe aspecte globale, ca: fluctuarea ratei de schimb, crizele energetice, crizele financiare, crizele alimentare, crizele migranților etc., dar nu a putut să ascundă toate procesele ale căror consecințe viitoare ies din ceață și se individualizează asemenea piscurilor muntoase ce nu pot fi acoperite de nori și acumulări cețoase.

Corona, fără să fi avut o asemenea misiune, a demonstrat că ordinea mondială se îndreaptă spre o consistență multipolară, ce are nevoie neapărat de un nou cadru juridic internațional, la care să se poată raporta toate țările indiferent de mărime sau interese globale. Peste tot, boala pandemică a constituit o problemă majoră care a atins fiecare aspect al vieții. Au fost necesare decizii urgente și complexe care au pus la grea încercare echilibrul dintre puterea centrală și libertățile individuale. Totodată, corona a făcut ca să se globalizeze consemnarea la domiciliu a tuturor cetățenilor, a îngrădit libertățile individuale și de grup la circulație liberă, a făcut să se ignore tradițiile milenare ale trecerii din viața actuală la viața de dincolo. Impunerea restricțiilor și încălcarea libertăților s-au justificat de ambele părți prin susținerea concluziei lui Seneca: „Omul este ceva sfânt pentru om“.

Războiul rece SUA – China. China a fost declarată de multe instituții de studiere a prognozelor economice ca fiind economia numărul unu a lumii, ceea ce nemulțumește evident SUA. Pe cale de consecință, SUA încearcă să-și impună politicile sale față de un stat devenit deodată ostil, apelând la dreptul ce dorește să decurgă din excepționalismul american: blocarea oricăror relații economice, atât pentru firmele proprii, cât și pentru firmele aparținând blocului de state aflate sub inspirație americană, cu firme aparținând Chinei. Dincolo de confruntarea economică, SUA se implică politic pentru a bloca orice inițiativă ce vizează interese ale Chinei în apele din apropierea sa, inclusiv în acceptarea revenirii pe cale pașnică a Taiwanului la China. Ca urmare, opinia publică mondială constată că SUA și China se găsesc într-un adevărat război rece. Și, în timp ce China „tace și

le face“, mizând totul pe competiția economică specifică relațiilor contractuale competitive, devenind partenerul privilegiat al multor țări din Asia, din Africa, chiar din Europa, SUA se manifestă zgomotos, considerând înfruntarea cu China prioritatea sa de vârf, la care cere să fie sprijinită de toate țările ce se consideră democratice.

Mai mult, din ceața pandemică, cu trimitere la interesele SUA în Pacific, a apărut un nou centru strategic de putere: Alianța Militară AUKUS, care grupează trei state importante în confruntarea declarată cu China: SUA, Marea Britanie și Australia. În confruntarea cu „comunismul“ SUA a creat NATO ca pivot militar, în jurul căruia s-au desfășurat toate formele de contradicție capitalism-comunism. Pentru perspective medii și lungi de timp, SUA conservă pe cât se poate NATO, pentru a controla direcția de interes euroasiatică de uscat, și dezvoltă un nou NATO, denumit AUKUS, pentru a controla direcția de interes a Pacificului. Analizii militari sunt unanimi în a aprecia că țările membre ale celor două tratate sunt obligate să se comporte conform zicalei românești: „cine intră în horă trebuie să joace“, numai că trebuie să joace hora la a cărei comandă se află cineva care a plătit lăutarii, iar jucătorul trebuie să urmărească atent atât pe lăutari, cât și pe cel ce ține hora înainte. Analizii politici și militari se întrebă deja, ce se va întâmpla cu NATO și AUKUS dacă la orizont se realizează un parteneriat similar Rusia - China?

Apariția noului bloc militar a dus la exacerbarea divergențelor dintre Franța și SUA, după renunțarea derulării unor contracte economice importante de către Australia în defavoarea Franței și, implicit, în favoarea SUA. NATO apare deja ca un organism tripolar, SUA, Marea Britanie și UE, în care se încalcă interese economice imediate, în favoarea SUA, pentru a preveni riscuri de securitate pe termen mediu și lung, în defavoarea statelor din UE. Franța, care se face purtătoarea de cuvânt a intereselor economice ce decurg din comercializarea de tehnologie militară, nu se abține să nu considere NATO ca aflându-se în „moarte clinică“ și să nu propună politici unionale de securitate și suveranitate europeană, cu implicații majore asupra implicării industriei proprii de producție militară în asigurarea logisticii comunitare.

China a luat act de apariția acestui bloc militar, în legătură cu care manifestă o oarecare indiferență, deși este clar că acesta este îndreptat împotriva sa. Rusia și China atrag atenția asupra implicațiilor serioase

asupra intensificării cursei înarmărilor și acuză SUA și țările partenere de acțiuni care pun în pericol evident starea lor de securitate națională. Chiar dacă centrul de confruntare în care se lansează SUA este cel al Pacificului, pericolul pentru pacea mondială devine din ce în ce mai mare.

Deja președintele Chinei vorbește de necesitatea unei „dezvoltări majore“ în domeniul tehnicii militare, pentru a avea o armată de nivel mondial, capabilă să asigure opțiunile politice ale țării. La rândul lor, responsabili militari de rang înalt americani afirmă că SUA trec deja printr-un nou „moment Sputnik“, când URSS a preluat conducerea în cursa pentru cucerirea spațiului cosmic, din moment ce China a efectuat încă din august 2021 testarea unei rachete hipersonice. Ulterior, alte surse americane au acreditat ideea conform căreia China ar fi efectuat chiar mai multe experimente similare, în care rezultatele ar sfida chiar și legile fizicii actuale. Ca atare, studii menite să accelereze cursa înarmărilor acreditează ideea unei competențe marginale în domeniu a SUA, astfel: „Per total, postura militară a SUA continuă să fie marginală și are atât aspecte pozitive, cât și negative: sunt progrese în ce privește anumite echipamente, se umplu golurile de personal, se refac stocurile de muniție și piese de schimb, însă pregătirea de luptă este la un nivel îngrijorător, a scăzut nivelul de pregătire a piloților, există incertitudini în ce privește bugetul pentru Apărare, cu efecte negative asupra programelor de achiziții și reparații“.¹ Pe cale de consecință, SUA trebuie să se înarmeze și să devină ceea ce a fost: stindardul noului în tehnologia militară.

Sesizând implicare marilor companii în susținerea redimensionării eforturilor americane pentru înzestrarea cu tehnică militară de înalte performanțe tehnice, care necesită și mari eforturi financiare, unele puncte de vedere constată următoarele: „SUA provoacă un nou Război Rece pentru a asigura că au un inamic care să garanteze creșterea cheltuielilor pentru apărare pentru deceniile care vin. Dezvoltarea tehnologiei militare are nevoie de o țintă. Până în 1989 acest rol a fost jucat de URSS. După ce s-au proclamat ultima superputere a lumii, americanii au investit mai puțin în Apărare. A fost rapid găsit un inamic în Orientul Mijlociu, primul a fost Saddam Hussein, apoi a urma 11 septembrie și apoi inamicii au devenit aproape toți arabii. În această vară, după retragerea din Afganistan,

¹ Psihoza războiului China-SUA, articol, Lumea 12/2021, p. 13.

terorismul a încetat să mai fie sperietoarea. Și astfel s-a ajuns la China. Planurile Chinei pentru invadarea Taiwanului sunt “noile arme de distrugere în masă“..... Dacă războiul este cu adevărat aproape, atunci unde sunt apelurile la diplomatie ...etc. De nouă luni încoace , Statele Unite nici măcar nu au un ambasador la Beijing“.²

În timp ce China gestionează cu prestanță o olimpiadă internațională, în timp ce la festivități s-a anunțat Vladimir Putin, în timp ce de la aceste festivități s-au abținut să participe reprezentanți oficiali din așa-zisele democrații occidentale, în timp ce China a inițiat sărbătorirea în mai multe capitale ale lumii a intrării în primăvara chineză, autoritățile americane, prin Comisia federală a comunicațiilor (FCC) din Statele Unite, au anunțat revocarea licenței unei filiale China, Unicom, de a opera în SUA, din motive de securitate națională, argumentând public existența a tot mai multe dovezi care atestă că transportatorii de stat chinezi reprezintă o amenințare reală la adresa securității rețelelor de telecomunicații din SUA, iar această îngrijorare este una crescândă. La rândul său, oficialitățile chineze au confirmat că SUA au revocat autorizația unei companii chineze de a opera în SUA, pe motiv de securitate națională, dar fără a oferi un motiv de încălcare a vreunei legi în acest sens. Ca atare, oficialitățile chineze consideră că SUA au exagerat în mod flagrant conceptul de securitate națională și au abuzat de puterea statului pentru a împiedica o companie chineză să-și desfășoare activitățile comerciale, ceea ce subminează grav regulile comerciale internaționale și lezează drepturile și interesele legitime ale consumatorilor globali, inclusiv ale celor din SUA. Guvernul chinez sprijină companiile implicate în apărarea propriilor interese în conformitate cu legea și va continua să ia măsurile necesare pentru a proteja ferm drepturile și interesele legitime ale companiilor chineze³. La rândul său, SUA a considerat apariția unui balon meteorologic chinez scăpat de sub control, deasupra teritoriului național, drept un aspect de agresiune și, deși partea chineză a făcut apel la calm, secretarul de stat Blinken și-a anulat vizita de stat în China.

² Peter Van Buren, articol, The American conservative.

³ Conferință de presă Ministerul de Externe chinez, disponibilă la https://www.fmprc.gov.cn/fyrbt_673021/202201/t20220128_10636086.shtml, accesat la 16.02.2023.

Războiul rece Rusia – SUA. În 1989 a căzut Zidul Berlinului, simbol al lumii divizate și simbol al victoriei capitalismului asupra comunismului. Totodată, imperiul sovietic s-a dezmembrat și un număr de națiuni au început să se conducă singure, cea mai vizibilă fiind Rusia, care credea că se va bucura de un statut aparte în cadrul ordinii mondiale existente la acea dată: ONU, organisme internaționale funcționale, cu un NATO ce se credea că va urma calea Tratatului de la Varșovia. Dislocările politice și economice care au urmat colapsului sovietic, extinderea NATO spre est, ignorarea instituțiilor internaționale, comportamentul dictatorial în relațiile internaționale la care au decurs SUA și cultivarea rusofobiei au făcut ca Rusia să fie nemulțumită de „prietenul Bill“ și să reconsidere binefacerile promise de economia liberă și democrațiile occidentale. Mai mult, Rusia a început să susțină public faptul că SUA se comportă provocator în relațiile cu ea, dar și în relațiile cu alte state, ceea ce pentru Rusia constituia un comportament de neacceptat.

Imediat după terminarea celui de-al Doilea Război Mondial, statele învingătoare au conceput instituții internaționale menite să reglementeze aspecte importante ale relațiilor dintre state urmărindu-se, după caz, consolidarea păcii și eliminarea războaielor, sprijinirea dezvoltării economiilor lumii pentru ridicarea nivelului general de trai, protejarea mediului, eradicarea sărăciei, respectarea drepturilor fundamentale ale omului etc. Aceste organisme, fără excepție, au vizat reglementări și standarde pentru toate statele lumii, care, mai mult sau mai puțin, au asigurat accelerarea procesului general de globalizare. O globalizare pe care Rusia nu a mai regăsit-o imediat după colapsul său din 1989.

Globalizarea actuală, de după 1989, susținută de marile puteri ale lumii, criticată de unii analiști politici și economici, a primit o lovitură de moarte din momentul în care statul hegemon al lumii, SUA, a dispus că nu mai respectă convențiile mondiale la care este parte, deoarece principiile acelor convenții nu mai corespund intereselor sale naționale. Lumea globalizată – bazată pe libertatea circulației capitalului, mărfurilor și forței de muncă – este consternată, deoarece statul conducător face notă comportamentală discordantă. Țări care și-au clădit prosperitatea tocmai pe principiile globalizării susținute de SUA, țările din UE, Canada, China, Japonia, țările Americii de Sud etc. sunt puse în situația să gestioneze

raporturile dintre ele după convențiile adoptate și să conceapă noi raporturi numai cu SUA..

Prin Declarația Mileniului a Națiunilor Unite, adoptată de Adunarea Generală a Națiunilor Unite la cea de-a 54-a sesiune, au fost reafirmate principiile fundamentale care ar trebui să stea la baza ordinii juridice internaționale, principii susținute și de Summit-ul OSCE de la Istanbul, din 2000, dar care, din nefericire au început să fie ignorate, punând statele lumii în imposibilitatea de a mai avea repere de referință la gestionarea raporturilor dintre ele. Ca atare, sunt justificate aprecieri de genul: „În pofida acestor poziții adoptate de ONU și de OSCE, în ultimii ani se încearcă o diminuare până la negare a importanței respectării principiului neamestecului în treburile interne ale statelor; mai mult, se susține că, în actualele condiții istorice, s-ar putea impune un alt principiu, anume cel al dreptului la ingerință în aceste treburile interne. În mod concret, un astfel de drept s-ar putea referi la protecția drepturilor omului, care, în actualele condiții, ar ieși de sub jurisdicția statelor și ar trece sub răspundere internațională; de aici,, postularea unui drept la ingerință în problemele umanitare.”⁴

Toate aceste exemple demonstrează enormele riscuri la adresa securității europene și mondiale, din moment ce „Noua doctrina americană a auto-apărării preventive constituie, fără îndoială, o tentativă de a răsturna disciplina folosirii forței conținută în Carta Națiunilor Unite, în particular în art. 2, alin.4 al acesteia. Dată fiind natura imperativă și cu adevărat fundamentală a acestei ultime norme, pe care se sprijină tot sistemul internațional, respectarea sa ar trebui să însemne fie trecerea la o nouă fază istorică, marcată de relegitimarea războiului ca instrument al relațiilor internaționale și pe prăbușirea principiului egalității suverane a statelor, fie să constituie o infracțiune internațională.”⁵ Inspirată dintr-o frază a Președintelui SUA „Vom coopera cu alte națiuni pentru a contesta, a avea control și a bloca eforturile inamicilor noștri de a dobândi tehnologii periculoase. Și, ca o chestiune de bun simț și de auto-apărare, America va

⁴ Constantin Vlad, *Relații internaționale politico-diplomatice contemporane*, Editura Fundația României de Măine, București, 2001, p. 89

⁵ Fabio Marcelli, *Gli contro il diritto internazionale illecita della guerra preventive*, in revista *Giano. Pace, ambiente, problemi globali*, no. 42/2002.

acționa împotriva oricăror asemenea amenințări care apar, înainte de a fi pe deplin constituite” strategia războiului preventiv ce decurge din Strategia de Securitate Națională a SUA, 2002, consacră următoarele direcții importante de acțiune în plan internațional „, acțiune directă și continuă, cu toate mijloacele puterii de stat; ținta imediată este terorismul transnațional; amenințarea trebuie distrusă înainte de a atinge SUA; dacă este necesar SUA vor acționa singure; SUA vor acționa preventiv, în autoapărare; SUA vor obliga statele să înceteze sponsorizarea, sprijinul sau găzduirea teroriștilor.”⁶

La nici două decenii de la victoria în Războiul Rece forțele globalizării economice reprezentate de marile corporații ale lumii, sub umbrela libertății de acțiune a capitalurilor, mărfurilor și forței de muncă, au început să controleze din ce în ce mai mult banii, tehnologiile și piețele, să promoveze cultura de consum pretutindeni, adâncind inegalitățile economice, transferurile inechitabile de profit făcând să crească sărăcia și mai mult în unele state, în timp ce bogăția se acumula tot în țările care erau deja dezvoltate. Dintr-odată, statul care a promovat ajutoarele pentru depășirea sărăciei și pentru ajutorarea dezvoltării pe timpul Războiului Rece a renunțat la acest comportament de solidaritate internațională. Astfel, „La jumătatea anilor 1990, SUA au abdicat de la rolul lor tradițional de lider în domeniul asistenței pentru dezvoltare. Congresul SUA a refuzat să onoreze cererile avansate de către administrație atât pentru PNUD, cât și pentru IDA și a refuzat, de asemenea, să plătească și contribuțiile estimate pentru bugetul central al ONU și bugetul destinat operațiunilor de menținere a păcii. (...) În același timp, sursele private de finanțare devin din ce în ce mai importante în domeniul cooperării pentru dezvoltare și, mai mult, ONG-urile au căpătat o importanță deosebită și au devenit lideri pe plan internațional, în anumite domenii, cum ar fi: conservarea mediului, condițiile sociale, drepturile omului.”⁷

⁶ Paul Hirst, *Război și putere în secolul 21. Statul, conflictul militar și sistemul internațional*, Editura Antet, București, 2001, pp. 14-16

⁷ Cf. Francisco R. Sagasti, Gonzalo Alcalde, *Development Cooperation in a Fractured Global Order. An Arduous Transition*, International Development Research Centre, 1999, p.8

Globalizarea – ca expresie a ordinii mondiale de după Războiul Rece, s-a dorit să fie promovată de o singură mare putere, urmată cu supunere de celelalte țări care au format coaliția câștigătoare. Un proces în care SUA, în baza excepționalismului declarat, s-a constituit în arbitru suprem, gata să dispună și apere regulile jocului conceput de ea tuturor competitorilor. Relația dintre globalizare și poziționarea SUA rezultă din comentariile de maniera: „Pentru ca globalizarea să funcționeze, Americii nu trebuie să-i fie teamă să acționeze ca o supraputere atotputernică...Masa ascunsă a pieței nu va lucra niciodată fără un punct puternic – McDonald nu poate prospera fără McDonnell Douglas, proiectantul lui F15. Iar pumnul ascuns care menține o lume în securitate pentru tehnologiile din Silicon Valley se numește Armata SUA, forțele aeriene, navale și infanteria.”⁸ Desigur, stimulate de excepționalitatea proprie, „Statele Unite ale Americii și-au asumat rolul de unică putere mondială, încercând să-și exercite acest rol într-o viziune proprie, după dorințele și, mai ales, după interesele unora din liderii politici de la Washington.”⁹

SUA și-au arogat acest drept în virtutea victoriei din Războiul Rece, un drept lipsit de legitimitate, din moment ce unele din acțiunile SUA nu au fost acceptate nici de organismele internaționale existente, dar nici de unele țări aparținând curentului euroatlantic. Iluzia de unică putere mondială asumată de SUA a fost pusă sub semnul întrebării public la 1 iulie 2005, prin declarația publică a două țări membre ale Consiliului de Securitate, Federația Rusă și China, din care a rezultat: „...în secolul al XXI-lea, temele fundamentale ale umanității sunt reprezentate de menținerea păcii, stabilității și securității pentru toți, de dezvoltarea multilaterală armonioasă în condiții de egalitate, de respectarea suveranității, de respectul și avantajul reciproc și de garantarea perspectivelor de dezvoltare pentru generațiile următoare (...) Trebuie să fie pe deplin garantate drepturile tuturor țărilor de a-și alege calea de dezvoltare, în conformitate cu specificul național, de a participa în mod egal la afacerile internaționale. E necesar să se rezolve pașnic diferendele și contradicțiile, să se evite acțiunile unilaterale, să nu se

⁸ Karen Talbot, Baking Up Globalization with Military Might, New York Times, 28 Martie 1999.

⁹ Dumitru Mazilu, Dreptul internațional public, vol. 1, Editura Lumina Lex, București, 2001, p. 5.

recurgă la politica de dictat, la amenințarea cu forța și la folosirea acesteia. Afacerile fiecărei țări trebuie rezolvate autonom, de fiecare popor în parte, iar problemele globale, prin dialog și consultări, pe baza unor abordări colective, multilaterale. Comunitatea internațională trebuie în mod absolut să evite concepția de bloc și de confruntare, să renunțe la aspirația de a obține monopolul și dominația în afacerile internaționale și la tentativele de a împărți statele în dominante și dominate. ONU reprezintă organizația internațională universală și autorizată. ONU este chemată să joace un rol central în afacerile internaționale și să fie centrul elaborării și punerii în practică al normelor dreptului internațional.¹⁰

Dar, din poziția asumată de unică mare putere, SUA a condamnat ONU la o existență ignorată. Ca atare, în mediul public au apărut puncte de vedere care puneau sub semnul întrebării acestui organism, de genul: „Concepută ca un mijloc de a realiza echilibrul internațional, ONU este mai degrabă transformată în instrument al marilor puteri și permite justificarea unor acțiuni militare selective, în timp ce în alte situații prevalează pasivitatea (...) mai degrabă organizația este paralizată de opoziția dintre marile puteri.”¹¹Carta ONU a stat la baza realizării infrastructurii juridice cerute de globalizare, conciliind suveranitatea statelor cu cerințele unei legalități internaționale. Globalizarea s-a dezvoltat prin implicarea normativă a statelor, indiferent de mărime, putere sau stadiu de dezvoltare, fiind susținută chiar de ceea ce constituie temeiul politic al personalității statale, adică suveranitatea. Carta ONU a definit suveranitatea ca sugerând supremație în interior și independență în exterior, adică un stat ce nu avea numai drepturi în interior, deoarece își asuma responsabilități spre exterior. Din momentul în care Carta ONU a fost asimilată de puterea unipolară, celelalte state ale lumii, chiar și fostele state aliate, s-au văzut obligate să se transforme în state cu responsabilitate către exterior și cu o redusă autoritate în interior. De la state cu interese comune, centrate pe norme internaționale, s-a trecut spre o situație de stat care dictează interesul comun, prin interes nemijlocit, susținut de forță.

¹⁰ Din Declarația comună a Federației Ruse și Republicii Populare Chineze referitoare la ordinea internațională a secolului XXI.

¹¹ Olivier Corten, *La securite collective, un reve contraire*, Le Monde Diplomatique, septembrie 2005.

Considerându-se singura mare putere a lumii, SUA a început să se comporte ca fiind singura țară îndreptățită să aspire la interese globale, celelalte state putând să aspire la interese regionale, numai dacă sunt acceptate și susținute de SUA. O asemenea poziționare a generat reacții de neacceptare a unui asemenea statut, mai ales din partea Rusiei, Chinei, chiar și a Franței. Acțiunile militare ale SUA, susținute și de altele, din Afganistan, Iraq, Kosovo, precum și acțiunile preventive din nordul Africii, neautorizate de către Consiliul de Securitate, au scos în evidență conceptul de război preventiv, concept ce a fost adoptat și de strategia militară a Rusiei, din moment ce acesta a devenit legitim pe scena internațională.

NATO și Rusia nu au reușit să-și rezolve disputa privind Ucraina. Pericolul unui război rămâne real, crede NATO, care vrea să discute mai departe cu Moscova. Rusia dă vina pe Vest. În timp ce prețul la energie a explodat, UE încearcă să-și retușeze imaginea, acuzând agravarea situației din cauza Rusiei, care nu mai livrează cantitățile solicitate de ea, în timp ce Rusia susține că a respectat și respectă prevederile contractuale, dar situația deficitului de energie nu este din cauza sa. Secretarul general al NATO, Jens Stoltenberg, după întâlnirea reprezentanților celor 30 de țări membre ale NATO cu delegația din Rusia, a conchis că discuțiile cu delegația Rusiei nu au fost simple. După patru ore de discuții despre situația securității din Europa, cu accent pe Ucraina, nu s-a ajuns la nici-un acord de principiu, pozițiile inițiale au rămas neschimbate. La propunerea NATO de reluare a discuțiilor, partea rusă a declarat că nu a fost avizată să decidă în legătură cu continuarea discuțiilor, dar nici nu a respins viitoare întâlniri. Delegația Rusiei a reproșat NATO că nu ar fi acceptat ofertele de dezamorsare a conflictului înaintate de ea iar NATO menține tactica de izolare a Rusiei similară cu cea specifică Războiului Rece. În asemenea condiții, o nouă înrăutățire a situației ar putea duce la consecințe serioase și imprevizibile pentru securitatea europeană. În timp ce NATO a reiterat ideea conform căreia Rusia nu are vreun drept de „veto” în legătură cu intențiile de extindere a acestei alianțe, NATO a cerut din nou Rusiei să-și retragă cei aproximativ 100.000 de soldați desfășurați la granița cu Ucraina. Diplomații ruși au reiterat la rândul lor solicitările Kremlinului la adresa NATO: de a nu mai accepta membri noi și de a-și retrage trupele din țările membre din estul Europei. Conducătoarea delegației SUA, Wendy Sherman, a insistat că ușa NATO rămâne deschisă, adică exact pe dos față de poziția părții ruse.

Secretarul general al NATO, Jens Stoltenberg a reiterat ideile de bază : Rusia nu are drept de veto în politicile alianței, NATO a oferit deja din 2008 Ucrainei și Georgiei posibilitatea aderării, dar nu a precizat însă și când ar putea avea loc acest lucru și în urma acestei luări de poziție Rusia a ocupat părți din Georgia și a anexat în 2014 peninsula ucraineană Crimeea; ca atare, secretarul general al NATO ,Stoltenberg, a cerut Rusiei să renunțe la acest mod de operare prin care inițiază conflicte regionale. În concret, Rusia are trupe în Georgia, Republica Moldova și în Crimeea ucraineană, iar aceste trupe se află acolo fără acordul guvernelor țărilor în cauză, nu au fost invitate acolo, și nu sunt nici binevenite. NATO cere Rusiei să retragă aceste trupe și să respecte suveranitatea Georgiei, Moldovei și Ucraine. Reprezentanta SUA a amenințat cu consecințe majore în cazul unei eventuale invadări a Ucrainei, iar SUA și UE, împreună cu alți parteneri, au pregătite sancțiuni economice dure, mult peste cele deja în operare.

Începutul anului a cunoscut o intensificare a demersurilor diplomatice SUA, UE, NATO și Rusia, în urma cărora opiniile publice au aflat puncte de vedere, de cele mai multe ori contradictorii. Partea rusă face declarații publice, de genul: „Rusia nu va amenința nici-o țară. Este inacceptabil ca aceasta să fie văzută ca una din părțile care instigă în acest conflict. În ceea ce privește evoluțiile din Ucraina, nu există nimic altceva în afară Acordului de la Minsk. Rusia nu va da naștere unor conflicte în proximitatea Ucrainei fără să aibă un motiv întemeiat. Așteptăm în continuare un răspuns din partea Occidentului cu privire la propunerile care vizează garanțiile juridice pe care le solicită Rusia pentru a-și asigura securitatea. Amânarea acordului de securitate nu va funcționa. În ceea ce privește amenințarea Occidentului că va impune noi sancțiuni împotriva Rusiei, partea rusă va lua o serie de măsuri în funcție de acțiunile întreprinse de Occident. ” „Politizarea proiectului „ Nord Stream 2 ” ar fi de asemenea, contraproductivă“ „Noi nu amenințăm nici-o țară cu nimic. Am auzit în schimb amenințările venite la adresa noastră din partea Occidentului și le-am exprimat în mod clar partenerilor noștri europeni că este inacceptabil ca Rusia să fie văzută ca parte care instigă acest conflict. Am văzut recent astfel de încercări venite din partea Occidentului și tot aceste țări sunt cele care acuză Rusia pentru lipsa progreselor în ceea ce privește punerea în aplicare a acordului de la Minsk.”,, ...înrăutățirea situației se datorează faptului că Organizația Tratatului Atlanticului de Nord (NATO) a continuat

să invadeze spațiul de securitate al Rusiei“, „În decembrie 2021, Rusia a prezentat Statelor Unite ale Americii și NATO două proiecte de acorduri de securitate, prin care a impus acestora „liniile roșii” pentru a-și proteja propria securitate. În perioada 10-13 ianuarie 2022, Rusia a purtat un dialog cu SUA, NATO și Organizația pentru Securitate și Cooperare în Europa (OSCE) cu privire la securitate, un dialog încheiat fără rezultate concrete“, „SUA ar trebui să ofere răspunsuri și explicații scrise specifice proiectului de tratat și acordului de securitate propus de Rusia cât mai curând posibil”¹². „În acest moment, posibilitatea ca Ucraina să lanseze un conflict militar în estul Ucrainei este mai mare ca niciodată. Tensiunile actuale dintre Rusia și Ucraina nu se datorează Rusiei, ci acțiunilor Statelor Unite ale Americii, ale Organizației Tratatului Nord Atlantic și de răspândirea de către acestea a zvonurilor potrivit cărora Rusia este pe cale să „invadeze” Ucraina”¹³. La rândul său, partea occidentală și-a armonizat acțiunile, în sensul că, „Pe 24 ianuarie, președintele SUA, Joe Biden, a organizat o videoconferință la care au luat parte câțiva lideri europeni, precum președintele francez, Emanuel Macron; cancelarul federal al Germaniei, Olaf Scholz; președinta Comisiei Europene, Ursula von der Leyen; președintele Consiliului European, Charles Michel; prim-ministrul Marii Britanii, Boris Johnson; prim-ministrul Italiei, Mario Draghi; președintele Poloniei, Andrzej Duda și secretarul general al NATO, Jens Stoltenberg. După ce întâlnirea a luat sfârșit, Biden a declarat că, împreună cu liderii prezenți a fost stabilit un mod de abordare a amenințării militare lansate de Rusia la granița ruso-ucraineană. Stoltenberg a declarat că „invadarea” Ucrainei de către Rusia, va declanșa un răspuns dur din partea SUA, a Europei și a NATO.”¹⁴ Totodată, se ironizează unele aserțiuni ce vin dinspre Rusia, în sensul că: În ultima vreme s-au înmulțit oficialii ruși care invocă tot felul de speculații conform cărora, în timpul reunificării Germaniei, SUA ar fi promis să nu extindă infrastructura NATO spre est, însă acest lucru nu a fost stipulat într-o formă juridic-constrângătoare. Ambasadorul rus la OSCE, Aleksander Lukașevici, a afirmat că SUA i-au promis ultimului lider al

¹² „Ministrul rus de externe: Rusia nu va amenința nicio țară”, disponibil la <https://hqttime.huanqiu.com/share/article/46ShA1XKQFA>, accesat la 17.02.2023.

¹³ Sursa: https://m.thepaper.cn/newsDetail_forward_16439668.

¹⁴ Idem.

Uniunii Sovietice, Mihail Gorbaciov, că NATO nu se va extinde „niciun centimetru” către Est, cu excepția Germaniei reunificate, care putea să rămână membră a Alianței Nord-Atlantice. Potrivit diplomatului rus, această promisiune i-a fost făcută în 1990 lui Gorbaciov de către secretarul de stat american James Baker și a fost reconfirmată ulterior tot de către acesta ministrului de externe sovietic Eduard Șevarnadze.

Rusia reproșează Occidentului că urmărește să obțină superioritate militară asupra Rusiei prin promisiunea de a admite în NATO țări din sfera sa de influență și desfășurarea de forțe în state membre din Europa de Est și Centrală. Semnalând faptul că cererile Rusiei sunt dificil de satisfăcut, NATO a subliniat faptul că dreptul fiecărei țări de a-și alege propria cale este un „principiu fundamental” al său, care stă la baza securității europene. În contextul acestor rezultate, pregătirile pentru război au fost duse mai departe de către Rusia care a masat trupe și echipamente militare lângă granița cu Ucraina. NATO a crezut că „ostilitățile ar putea izbucni curând, deși Rusia nu este deocamdată pregătită pe deplin pentru o invazie pe scară mare”. Pentru oficialii de la Bruxelles toate scenariile erau pe masă - inclusiv acela al unui conflict armat dincolo de Ucraina. Provocările lui Putin au expus deja într-un mod nemilos slăbiciunile alianței vestice, astfel că rămâne o problemă deschisă cât de departe ar fi dispuse să meargă SUA și aliații europeni pentru a apăra state membre NATO precum Estonia sau Lituania ca să nu mai pomenim de țări fără apartenență la Alianță precum Ucraina. Pe acest fond, democrații americani au introdus în Senat un proiect de lege prin care să fie utilizate „toate măsurile corespunzătoare disponibile” pentru a împiedica funcționarea gazoductului Nord Stream 2, care nu a fost încă autorizat de Berlin¹⁵.

Cerințele de securitate ale Federației Ruse au fost stabilite în două documente, unul pentru Statele Unite și unul pentru blocul NATO. Prin „Acordul privind măsurile de asigurare a securității Federației Ruse și a statelor membre ale organizației Tratatului Atlanticului de Nord”, Kremlinul, sub formă de ultimatum, a propus Statelor Unite să reconsidere rezultatele Războiului Rece și să restabilească în mod efectiv status quo-ul

¹⁵ „Criza din Ucraina. Surse din interiorul NATO prevăd scenarii sumbre”, disponibil la <https://adevarul.ro/stiri-externe/in-lume/criza-din-ucraina-surse-din-interiorul-nato-2144100.html>, accesat la 17.02.2023.

din data de 27 mai 1997. În documentul către SUA, Federația Rusă cere SUA: să-și elimine armele nucleare și infrastructura pentru ele din Europa și de acum înainte să se abțină de a le desfășura în apropierea granițelor Rusiei; să nu înființeze baze militare pe teritoriul statelor care făceau parte anterior din URSS, să nu-și utilizeze infrastructura pentru desfășurarea de activități militare în aceste state și nu va dezvolta cooperarea militară bilaterală națională din care pot lovi ținte de pe teritoriul celeilalte părți; părțile se angajează să nu desfășoare rachete cu rază intermediară de acțiune la sol și rachete cu rază mai scurtă de acțiune în afara teritoriului național, precum și în acele zone de pe teritoriul lor național din care aceste arme sunt capabile să lovească ținte de pe teritoriul celeilalte părți. În Tratatul cu NATO, Rusia a cerut, printre altele: „participanții confirmă că nu se consideră adversari și mențin dialogul și cooperarea pentru a îmbunătăți mecanismele de prevenire a incidentelor în largul mării, în spațiul aerian de deasupra acestuia; Federația Rusă și toate părțile care, la 27 mai 1997, erau state membre ale Organizației Tratatului Atlanticului de Nord nu își dislocă forțele armate și armamentul pe teritoriul tuturor celorlalte state europene, în plus față de cele dislocate pe acest teritoriu la 27 mai 1997; participanții care sunt state membre ale Organizației Tratatului Atlanticului de Nord refuză să desfășoare orice activități militare pe teritoriul Ucrainei, precum și în alte state din Europa de Est, Transcaucazia și Asia Centrală”. SUA, NATO și Federația Rusă s-au ignorat reciproc, iar războiul rece dintre cele două părți s-a transformat în război nimicitor Ucraina – Federația Rusă, cu implicare masivă din partea SUA și NATO. Omenirea se gândește deja la perspectiva declanșării unei noi conflagrații mondiale, cu implicații apocaliptice.

Federația Rusă a invadat Ucraina începând cu data de 24 februarie 2022, atacând Kievul și aerodromul de lângă capitala Ucrainei. N-a reușit să captureze Kievul și nici să-i asasineze pe conducătorii ucrainieni. Rușii au cucerit în câteva luni aproximativ 20% din teritoriul Ucrainei, dar în primele zile trupele rusești au fost respinse din apropierea Kievului și din partea de nord a Ucrainei. Lupte grele s-au desfășurat în partea de est și de sud a Ucrainei, dar Federația Rusă nu și-a atins obiectivele planificate – obiective schimbate frecvent.

De ambele părți s-au pierdut în primele zece luni de război câte o sută de mii de militari (morți, răniți și dispăruți). Trupele ruse au distrus o mare parte din infrastructura ucraineană, în special cea de producere și

transport a energiei electrice, dar și o mulțime de blocuri din orașele din partea de sud și est a Ucrainei. De asemenea au fost uciși mulți civili ucrainieni (copii, femei și bărbați). Acestea sunt crime de război demonstrate de investigatorii străini și ucrainieni, fiind vorba de asasinat în masă, violuri, torturi etc. De asemenea militarii ruși i-au jefuit pe civilii ucrainieni. După anexarea Crimeei de către Federația Rusă, Ucraina a modernizat forțele sale armate și a trecut la intensificarea producției de armament și muniții. Altminteri ea nu ar fi făcut față invadatorului fără armament și muniții și fără ajutorul occidental în valoare de cca. 30 de miliarde de euro (cea mai mare parte a banilor fiind pentru armament și muniții). Sumele cele mai mari au fost oferite de SUA și UK care au ajutat Ucraina cu informații satelitare, comunicații criptate și mijloace de război electronic. Luptătorii ucrainieni au fost instruiți în unele țări occidentale. Numărul de armamente distruse și cantitatea de muniții consumată în război au depășit recordurile înregistrate în războaiele anterioare (Federația Rusă și Ucraina au pierdut armamente și muniții în valoare de peste 10 miliarde de euro fiecare). Ucraina are încă o puternică industrie de apărare și poate fabrica rachete, elicoptere, aeronave, armament de artilerie, drone etc. Totuși a avut nevoie să fie sprijinită masiv de către SUA., UK. și de alte state membre NATO. SUA au ajutat cu armament și muniții în valoare de aproximativ 20 de miliarde de dolari în primele zece luni de război. Statele europene au ajutat Ucraina cu aproximativ zece miliarde de euro.

Nu se știe cum și când se va încheia acest război nimicitor cu toate eforturile diplomatice care se fac pentru găsirea unei soluții. Dar se știe că Al Treilea Război Mondial va fi un război economic pe baza unei concurențe sălbatice, între statele lumii, în care sancțiunile dintre țări vor fi niște atacuri și contraatacuri geoeconomice, în special boicoturi.

Uniunea Europeană a dat un răspuns dur Federației Ruse care a invadat Ucraina. De asemenea, a luat măsuri punitive și împotriva unor persoane ruse care au jucat un rol în subminarea integrității teritoriale și a independenței Ucrainei. Printre aceste persoane se numără Victor F. Ianukovici și Oleksandr V. Ianukovici – fiul lui Viktor. UE a condamnat decizia lui Vladimir Putin de recunoaștere a independenței regiunilor Donețk și Luhansk, precum și invadarea Ucrainei. Totodată, Uniunea a condamnat și implicarea Belarusului în invadarea Ucrainei. UE a acordat Ucrainei sprijin umanitar, financiar, politic și militar. De asemenea a oferit

sprijin refugiaților din Ucraina și statelor care îi găzduiesc, cum este și cazul României. În plus, UE a condamnat atacurile trupelor ruse împotriva civililor și a infrastructurii civile.

Uniunea Europeană a impus șase pachete cu numeroase sancțiuni împotriva Federației Ruse care a recunoscut zonele din regiunile Donețk și Luhansk. Sancțiuni au fost adoptate pentru slăbirea bazei economice a Federației Rusie și pentru a o lipsi de tehnologii și de piețe critice, ceea ce reduce substanțial capacitatea ei de a continua războiul. Printre sancțiuni sunt următoarele măsuri:

- sancțiuni împotriva membrilor Dumei de Stat care au votat pentru recunoașterea alipirii la Rusia a Donețk-ului și Luhansk-ului;
- restricționarea accesului Federației Ruse la piețele de capital ale UE;

- sancțiuni asupra lui Putin, lui Lavrov și membrilor Dumei de Stat și a Consiliului de Securitate al Rusiei;

- sancțiuni economice din sectoarele: finanțe, energie, transporturi și tehnologiei;

- suspendarea facilității eliberării vizelor pentru diplomații ruși;
- închiderea spațiului aerian al UE pentru aeronavele rusești;
- interzicerea tranzacțiilor cu Banca Centrală a Rusiei;
- interzicerea furnizării de bancnote euro către Rusia;
- sancțiuni împotriva unor belaruși implicați în invadarea Ucrainei;
- interdicția accesului la SWIFT pentru trei bănci belaruse;
- interzicerea tranzacțiilor cu Banca Centrală a Belarusului;
- limitarea intrărilor financiare din Belarus în UE;
- interzicerea furnizării bancnotelor euro către Belarus;
- sancțiuni împotriva lui Roman Abramovici și German Khan ;
- interzicerea furnizării de servicii de rating de credit rușilor;
- interzicerea de noi investiții în sectorul energetic rus;
- interzicerea exporturilor de produse de lux către Rusia;
- interzicerea importurilor de cărbune și de produse fier și oțel din

Rusia;

- închiderea porturilor UE pentru navele ruse;
- interzicerea intrării în UE a operatorilor de transport rutier ruși;
- interzicerea exporturilor spre Rusia a combustibililor pentru

avioane;

- sancțiuni împotriva unui număr de 217 persoane și 18 entități;
- interdicția importurilor de țiței și de produse rafinate din Rusia;
- interdicția SWIFT pentru încă trei bănci rusești și una belarusă;
- suspendarea difuzării în UE pentru Rossiya RTR/RTR Planeta, Rossiya 24 Russia 24 și TV Centre International;
- sancțiuni împotriva a 18 entități și a 65 de persoane implicate în atrocitățile din Bucea și Mariupol.
- interzicerea importurilor de aur de origine rusească;
- consolidarea controlului exporturilor de produse cu dublă utilizare;
- sancțiuni împotriva a încă 54 de persoane și 10 entități.

Aceste sancțiuni au fost luate de UE între 23 februarie și 21 iulie 2022, dar ele nu se opresc aici, ci continuă cu alte sancțiuni la fel de dure.

Concluzii. De circa doi ani lumea globală se găsește într-o ceață pandemică. Acum când se găsește către finalul înaintării sale amenințătoare, ieșirea din haosul social generat de aceasta surprinde opinia publică cu imagini apocaliptice, ce decurg din mutațiile ce se întrevăd între lumea globală aflată sub o singură autoritate politică și militară și lumea politică multipolară. Oricum, și această criză pandemică, mai mult decât globală, a dezvoltat câțiva poli terapeutici care au căpătat o oarecare consistență regională, demonstrând faptul că lumea dorită globală se manifestă prin suveranități particulare. Se poate spune că, până acolo unde s-a manifestat interesul pentru un anume vaccin antivirus, până acolo se întinde un anume spectru de suveranitate și securitate colectivă. Vaccinurile s-au concurat între ele, s-au acuzat reciproc, s-au exclus reciproc, au beneficiat de susținere statală, colorând geografic anumiți poli de putere și de interes. Cert este că din ceața pandemică se degajă două procese îngrijorătoare: un război rece SUA – China și un alt război rece Rusia – Lumea Occidentală. China s-a transformat dintr-o țară în curs de dezvoltare în a deveni prima economie a lumii, beneficiind de oportunitățile globalizării, iar Rusia se manifestă global în numele rescrierii mediului de securitate. China și Rusia acuză SUA de nerespectarea ordinii globale, iar SUA și statele democrației occidentale acuză Rusia și China de autoritarism și încălcarea drepturilor omului. O confruntare periculoasă din care omenirea așteaptă să vadă câte puteri mondiale recunoscute există.

BIBLIOGRAFIE

- CORTEN O., La securite collective, un reve contrarie, Le Monde Diplomatique, septembrie 200
- HIRST P., Război și putere în secolul 21. Statul, conflictul military și sistemul internațional, Editura Antet, București, 2001;
- MARCELLI F., Gli contro il diritto internazionale liliceita della guerra preventive, in revista Giano. Pace, ambiente, problemi globali, no. 42/2002;
- MAZILU D., Dreptul internațional public, vol. 1, Editura Lumina Lex, București, 2001;
- SAGASTI F. R., Alcalde G., Development Cooperation in a Fractured Global Order. An Arduous Transition, International Development Research Centre, 1999;
- „Criza din Ucraina. Surse din interiorul NATO prevăd scenarii sumbre”, disponibil la <https://adevarul.ro/stiri-externe/in-lume/criza-din-ucraina-surse-din-interiorul-nato-2144100.html>;
- „Ministrul rus de externe: Rusia nu va amenința nicio țară”, disponibil la <https://hqttime.huanqiu.com/share/article/46ShAIXKQFA> ;
- „Conferință de presă Ministerul de Externe chinez”, disponibilă la https://www.fmprc.gov.cn/fyrbt_673021/-202201-/-t20220128_10636086.shtml;
- „Răspunsul UE la invadarea Ucrainei de către Rusia”, disponibil la <https://www.consilium.europa.eu/ro/policies/eu-response-ukraine-invasion/>;
- „Declarația de la Versailles, 10-11 martie 2022”, disponibilă la <https://www.consilium.europa.eu/ro/press/press-releases/2022/03/11/the-versailles-declaration-10-11-03-2022/>;
- „UE adoptă un pachet de sancțiuni ca răspuns la recunoașterea de către Rusia a zonelor care nu sunt controlate de guvern din regiunile Donețk și Luhansk ale Ucrainei și la trimiterea de trupe în zonă”, disponibil la <https://www.consilium.europa.eu/ro/press/-press-releases/2022/02/23/russian-recognition-of-the-non->

government-controlled-areas-of-the-donetsk-and-luhansk-oblasts-of-ukraine-as-independent-entities-eu-adopts-package-of-sanctions/;

„Agresiunea militară a Rusiei împotriva Ucrainei: UE impune sancțiuni împotriva președintelui Putin și a ministrului de externe Lavrov și adoptă o gamă largă de sancțiuni individuale și economice”, disponibil la <https://www.consilium.europa.eu/ro/press/press-releases/2022/02/25/russia-s-military-aggression-against-ukraine-eu-imposes-sanctions-against-president-putin-and-foreign-minister-lavrov-and-adopts-wide-ranging-individual-and-economic-sanctions/>;

[www.https://m.thepaper.cn/newsDetail_forward_16439668](https://m.thepaper.cn/newsDetail_forward_16439668);

***Declarația comună a Federației Ruse și Republicii Populare Chineze referitoare la ordinea internațională a secolului XXI;

***Psihoza războiului China-SUA, articol, Lumea 12/2021.

